

คำนิยม

หนังสือ “100 เทคนิคค้นหาอัจฉริยะในตัวลูก” ที่ท่านถืออยู่ในมือนี้เป็นหนังสือที่ ผศ. ดร.สุธาวลัย หาญจรสุข เขียนมาจากประสบการณ์การทำงานกว่า 10 ปี ที่ศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ในฐานะที่เห็นการทำงานด้านการพัฒนาเด็กที่มีความสามารถพิเศษที่ดิฉันเป็นประธานศูนย์ฯ และ ผศ. ดร.สุธาวลัย เป็นหนึ่งในผู้ร่วมงานของศูนย์ฯ ตั้งแต่เริ่มทำงานมาจนปัจจุบัน ได้เห็นความตั้งใจในการทำงานและการเสาะหาข้อมูลทางวิชาการเพื่อพัฒนาเด็กตลอดมา หนังสือเล่มนี้จึงเป็นหนังสือที่เขียนมาจากประสบการณ์การทำงานซึ่งจะเป็นประโยชน์กับผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองทุกท่านล้วนแต่ทุ่มเทเพื่อลูกของตน แต่บางครั้งความตั้งใจและความทุ่มเทนั้นอาจส่งผลเสียให้กับลูกมากกว่าผลดี กรณีตัวอย่างในหนังสือเล่มนี้คงจะช่วยให้ผู้ปกครองได้เห็นภาพสะท้อนที่เราคุ้นเคยในมุมมองใหม่ และมีแนวคิดใหม่ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำกิจกรรมกับลูกที่บ้านได้ง่ายๆ ที่ช่วยพัฒนาเด็กได้เป็นอย่างดี

รศ. ดร.อุษณีย์ อนุรุทธ์วงศ์

นายกสมาคมพัฒนาศักยภาพและอัจฉริยภาพ

ที่อยู่: วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เลขที่ 2 ถนนพระจันทร์

แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร

กทม. 10200

สารบัญ

ตอนที่ 1 รู้จักและเข้าใจศักยภาพของลูกน้อย 009

เหตุใดจึงต้องค้นหาศักยภาพของลูก	011
ควรค้นหาศักยภาพเมื่ออายุเท่าไร	013
อย่างไรจึงเรียกว่า “เก่ง”	014
ความเก่งของมนุษย์มีด้านใดบ้าง	016
เด็กแต่ละคนมีความสามารถแต่ละด้านแตกต่างกัน จึงต้องการการเลี้ยงดูที่ต่างกัน	017
ความสามารถที่มีมาตั้งแต่เกิดและการพัฒนาต่อเนื่อง	018
โรงเรียนจะสามารถให้คำตอบได้หรือไม่ว่าลูกเก่งทางด้านใด	021
เกิดอะไรขึ้นเมื่อเด็กต้องแบกความฝันของผู้ปกครอง	022
พ่อแม่แบบใดที่จะช่วยให้ลูกค้นพบศักยภาพในตน	024

ตอนที่ 2 แบบสำรวจพฤติกรรมเด่นเพื่อค้นหาความสามารถและความสนใจของลูก 027

20 สัญญาณ “ลูกคุณมีแนวโน้มเก่งเกินวัย” (สังเกตได้ก่อนเข้า ป.1)	028
แบบสำรวจพฤติกรรมเด่นเพื่อค้นหาความสามารถและความสนใจของลูก	036
วิธีการใช้แบบสำรวจ	037
คุณลักษณะด้านนักวิทยาศาสตร์	040

คุณลักษณะด้านนักคณิตศาสตร์	044
คุณลักษณะด้านนักประดิษฐ์/นักเทคโนโลยี	048
คุณลักษณะด้านนักภาษา	052
คุณลักษณะด้านนักศิลปะ	056
คุณลักษณะด้านนักแสดง	060
คุณลักษณะด้านนักดนตรี	064
คุณลักษณะด้านนักกีฬา	068
คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ	072

ตอนที่ 3 100 เทคนิคกิจกรรมครอบครัวเพื่อค้นหา แววลูกรัก 076

กิจกรรมเสริมทักษะด้านการประดิษฐ์/เทคโนโลยี	079
กิจกรรมเสริมทักษะด้านภาษา	091
กิจกรรมเสริมทักษะด้านคณิตศาสตร์	104
กิจกรรมเสริมทักษะด้านความเป็นผู้นำ	116
กิจกรรมเสริมทักษะด้านวิทยาศาสตร์	127
กิจกรรมเสริมทักษะด้านศิลปะ	137
กิจกรรมเสริมทักษะด้านดนตรี	149
กิจกรรมเสริมทักษะด้านกีฬา	162
กิจกรรมเสริมทักษะด้านนักแสดง	175
สุดยอดเทคนิคที่ใช้ได้กับทุกทักษะ	186

ตอนที่ 4 11 ข้อสงสัยที่คาใจคุณพ่อคุณแม่ 195

- ข้อ 1 หากลูกยังไม่แสดงความชอบหรือความสนใจ
ต่อสิ่งใดๆ เลยจะอย่างไร 197
- ข้อ 2 ความสนใจของลูกเปลี่ยนแปลงไปได้หรือไม่ 199
- ข้อ 3 ทำอย่างไรดี ลูกไม่มีเพื่อน เข้ากับเพื่อนไม่ได้ 203
- ข้อ 4 ทำอย่างไรเมื่อลูกปฏิเสธเรื่องที่ไม่ชอบ 206
- ข้อ 5 ทำอย่างไรเมื่อสงสัยว่าลูกเป็นเด็กสมาธิสั้น 210
- ข้อ 6 ทำอย่างไรเมื่อลูกต้องการความสมบูรณ์แบบ
งานไม่เสร็จ 214
- ข้อ 7 ทำอย่างไรเมื่อลูกขาดแรงบันดาลใจและ
แรงจูงใจ 217
- ข้อ 8 อย่างไรจึงถือเป็นการช่วยเหลือทางวิชาการ
ที่เหมาะสม 220
- ข้อ 9 ทำอย่างไรเมื่อลูกชอบทำทนายจนทำให้
ดูเหมือนไม่มีมารยาทและไม่รู้จักกาลเทศะ 223
- ข้อ 10 ทำอย่างไรเมื่อลูกเครียด วิดกกังวล 225
- ข้อ 11 ทำอย่างไรเมื่อเพื่อนไม่ยอมรับ
ล้อ กลั่นแกล้งลูก 229

ข้อมูลอ้างอิง 231

ประวัตินักเขียน 234

ตอนที่ 1

รู้จักและเข้าใจศักยภาพ
ของลูกน้อย

ปัจจุบันสังคมโลกเปลี่ยนแปลงไปมาก และจะยังคงเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ คุณพ่อคุณแม่ยุคใหม่จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนมุมมองและทัศนคติในการเลี้ยงลูกและเตรียมความพร้อมให้ลูกมากที่สุด หมดยุคของการกำหนดและคอยกำกับให้ลูกเดินตามทางที่คุณพ่อคุณแม่ขีดเส้นไว้ให้แล้ว ถึงแม้ว่าจะเป็นเพราะความรักและหวังดี โดยหมายมั่นว่าเป็นทางที่ดีที่สุดที่จะทำให้ลูกประสบความสำเร็จต่อไปในอนาคต แท้จริงแล้วเส้นทางที่จะนำเด็กๆ ไปสู่ความสำเร็จนั้นมีหลายทาง บางครั้งเราจึงต้องฟังเสียงหัวใจของลูกด้วยว่าต้องการอะไร และชีวิตข้างหน้าของเขาจะมีความสุขกับสิ่งใด

หนังสือเล่มนี้จะชี้ชวนให้คุณพ่อคุณแม่เปิดใจมองว่าเด็กแต่ละคนไม่เหมือนกัน ซึ่งไม่ใช่แค่หน้าตาบุคลิกที่แสดงให้เห็นภายนอกเท่านั้น แต่สิ่งที่อยู่ภายในที่มองไม่เห็นก็แตกต่างกันด้วย เช่น ความสนใจ ความชอบ และความถนัด ซึ่งถ้าลูกคนโตมีความสนใจทางด้านวิทยาศาสตร์ แต่ลูกคนเล็กฉายแววด้านศิลปะตั้งแต่เด็ก แล้วเหตุใดคุณพ่อคุณแม่จะต้องบังคับให้เขาเดินไปตามทางเดียวกันด้วยเล่า

แม้หนังสือเล่มนี้จะนำเสนอกลยุทธ์ในการค้นหาอัจฉริยภาพ ก็ไม่ได้หมายความว่า เป็นสูตรสำเร็จที่จะทำให้เด็กทุกคนกลายเป็นอัจฉริยะ แต่จะเป็นตัวช่วยให้ผู้ปกครองสามารถทำกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสังเกตศักยภาพและความสนใจของลูก รวมทั้งตระหนักถึงความสำคัญของบทบาทของผู้ปกครองอีกด้วย

เราลองมองดูผู้ที่ประสบความสำเร็จในสังคมจากหลากหลายสาขาอาชีพ พวกเขาเหล่านั้นมีความรักในสิ่งที่ทำ มีความอยากที่จะเรียนรู้ หลงใหลในงาน ถึงแม้มีอุปสรรคก็ไม่หวั่นและไม่ยอมแพ้ง่ายๆ เช่นเดียวกันกับการที่เด็กๆ ได้ค้นพบว่าตัวเองมีความสามารถในด้านใดและได้ทำในสิ่งที่รัก เขาจะมีความมุ่งมั่นแบบเดียวกันนี้ ซึ่งเรียกว่า “Passion for Learning” ดังนั้น เราควรสนับสนุนให้เด็กแต่ละคนสามารถประสบความสำเร็จและมีความสุขตามทางของเขาเอง โดยการค้นหาศักยภาพที่ซ่อนเร้นในตัวเด็ก แล้วพัฒนาต่อยอด บวกกับการส่งเสริมลักษณะนิสัย ความมุ่งมั่น และความสร้างสรรค์ ซึ่งจะทำให้เขาสามารถประสบความสำเร็จได้อย่างแท้จริง

หากเราเชื่อมั่นว่า ศักยภาพในตนสามารถพัฒนาได้ และทุกคนมีโอกาที่จะประสบความสำเร็จได้ เราจะเลิกคาดหวังให้เด็กๆ ต้องเดินตามสูตรที่ว่า ทำเกรดสูงทุกวิชา + เน้นหนักกับวิชาวิทย์คณิตเข้าไว้...จึงจะมีโอกาสประสบความสำเร็จ

เหตุใดจึงต้องค้นหาศักยภาพของลูก

เด็กหลายคนโตมากับคำว่า “สถานการณ์พาไป” ซึ่งหมายถึง ก็เรียนไปเรื่อยๆ ถ้าเป็นเด็กที่ได้คะแนนสูงหน่อยก็ไปเรียนต่อสายวิทย์คณิต ถ้าใครคะแนนไม่ค่อยดีก็ไปเรียนต่อสายศิลป์ โดยไม่มีโอกาสรู้เลยว่าแท้จริงแล้วตนเองชอบอะไร เก่งด้านไหน หรือฝันอยากทำอะไร เมื่อจะเข้าเรียนต่อในระดับปริญญาตรีก็ใช้วิธีการเลือกสาขาโดยดูจากคะแนนที่คาดว่าจะสามารถผ่านเข้าไปยังมหาวิทยาลัยและคณะนั้นๆ ได้ ซึ่งเมื่อสัมภาษณ์ว่าที่นักศึกษาเฟรชชีปหนึ่งในรั้วมหาวิทยาลัย พบว่าบางคนเลือกคณะและสาขาในการสอบคัดเลือกแต่ละรอบไม่ซ้ำกันเลย ครั้งแรก-วิทยาศาสตร์ ครั้งที่สอง-นิเทศศาสตร์ ครั้งที่สาม-ครู และต่อไปอาจมี...การเกษตร...สังคม... ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าตกใจว่าเด็กที่ตัดสินใจแบบนี้มีจำนวนไม่น้อย นั่นแสดงว่าพวกเขาขาดการตั้งเป้าหมายในชีวิต ไม่รู้ว่าตัวเองชอบอะไร ไม่รู้ความถนัด

ของตนเอง และเมื่อผ่านการคัดเลือกเข้าไปได้ ถึงเรียนได้แต่ก็ไปไม่สุด มีอุปสรรคก็ท้อถอย เพราะมันไม่ใช่ทางของเขา พวกเขาจะเซตเป้าหมาย เพียงแค่เรียนให้จบเท่านั้น แล้วค่อยไปหางานสาขาใดก็ได้ที่แล้วแต่ สถานการณ์และโอกาสจะพาไป ทั้งนี้สาเหตุเกิดจากการไม่คำนึงถึงศักยภาพที่แท้จริงของตัวเอง

เมื่อย้อนกลับมามองคุณพ่อคุณแม่ที่อาจกำลังนึกสงสัยว่า แล้วมีความจำเป็นแค่ไหนที่จะต้องค้นหาศักยภาพและความถนัดของลูก ทำไมรุ่นเราไม่เห็นจะต้องทำแบบนี้เลย ความแตกต่างคือ ปัจจุบันเป็นยุคของการแข่งขันด้วยนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ เพราะบริบทที่เปลี่ยนไปไม่เหมือนเดิมแล้ว นอกจากเด็กๆ จะต้องรู้ทักษะด้านวิชาการ เรียกอีกนัยหนึ่งคือความรู้พื้นฐาน เด็กๆ ควรจะต้องมีความสามารถ พัฒนาการอ่าน การเขียน และการคำนวณ มีความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเพิ่มความรู้เชิงบูรณาการ เช่น ความรอบรู้ด้านสุขภาพ สิ่งแวดล้อม สำนักเรื่องโลก เรื่องการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจ และการเป็นผู้ประกอบการ ส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งคือ การมีทักษะความสามารถ เฉพาะตัว เป็นสิ่งที่เด็กแต่ละคนมีต่างกันและต้องการโอกาสในการค้นพบ และพัฒนาต่อยอด ซึ่งเมื่อนำความรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวเด็กมาผสมผสาน รวมเข้ากับความสามารถเฉพาะตัวแล้ว จะทำให้เขาผู้นั้นประสบความสำเร็จ ในอนาคตได้ไม่ยาก เด็กยุคใหม่มีทางเลือกหลากหลายมาก วันหนึ่งเขาต้องตัดสินใจเลือกว่าอะไรที่ดีที่สุดสำหรับตัวเขา หากเขาขาดประสบการณ์ชีวิต ไม่เกิดกระบวนการเรียนรู้ ไม่เปิดโลกให้เขาได้สัมผัส ทดลอง และสำรวจ เขาจะไม่รู้ว่าอยากทำอะไร อยากได้อะไร ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

การเรียนรู้ของเด็กในยุคนี้จึงไม่ใช่แค่ทักษะทางวิชาการเท่านั้น แต่เด็กต้องมี **“ทักษะความสามารถเฉพาะ”** ติดตัว เพื่อนำไปใช้ดำรงชีวิตในโลกศตวรรษที่ 21

ตอนที่ 2

แบบสำรวจพฤติกรรมเด่น
เพื่อค้นหาความสามารถ
และความสนใจของลูกค้า

แบบสำรวจพฤติกรรมเด่นเพื่อค้นหาความสามารถและความสนใจของเด็ก

ข้อมูลเด็ก

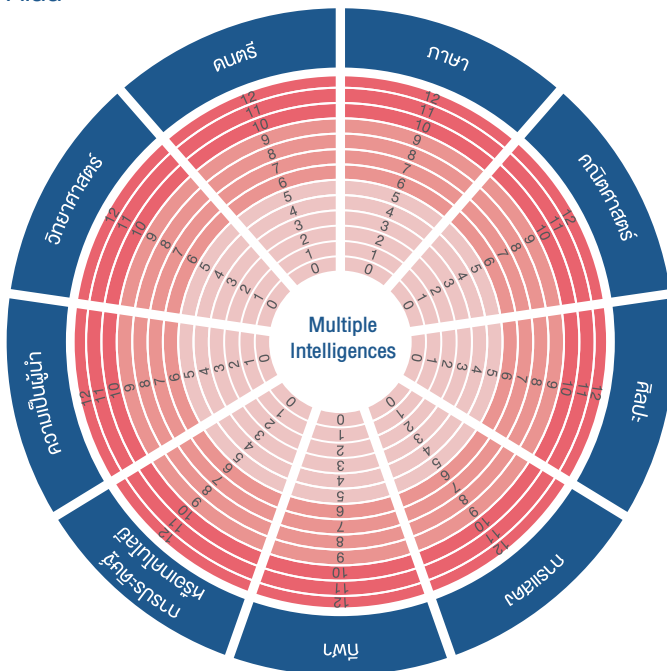
ชื่อ นามสกุล ชื่อเล่น

วันเกิดของเด็กวันที่ เดือน ปี

ผู้ประเมิน ความสัมพันธ์กับเด็ก

Child's Strengths Profile

ระดับ/คะแนน

คำแปลระดับคะแนน

Wow = คะแนน 10-12 แสดงความสามารถชัดเจน

Maybe = คะแนน 6-9 เริ่มแสดงความสนใจและความสามารถในด้านนั้นๆ

Unknown = คะแนน 0-5 ยังไม่ชัดเจน ควรเสริมสร้างแรงบันดาลใจและโอกาสการเรียนรู้ในด้านนั้นๆ ด้วยบรรยากาศผ่อนคลาย

คุณลักษณะด้านนักวิทยาศาสตร์

คุณลักษณะด้านนักวิทยาศาสตร์ (Scientific Characteristics) หมายถึงความสามารถในการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการศึกษาปรากฏการณ์ต่างๆ พิสูจน์ ทดลอง สามารถพัฒนาองค์ความรู้หรือนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์ รวมถึงการมีความเชี่ยวชาญด้านวิทยาศาสตร์สาขาใดสาขาหนึ่ง บุคคลที่มีความสามารถในด้านนี้ เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัย นักธรณีวิทยา นักสัตววิทยา นักพันธุศาสตร์

นักวิทยาศาสตร์ในห้องทดลองที่บ้าน

ซารา วอลซ์^{[3]:[17]} (Sara Volz) เด็กสาวชาวอเมริกัน อายุเพียง 19 ปี ผู้ชนะเลิศในโครงการ Intel Science Talent Search ได้เงินรางวัลไว้ไป 100,000 เหรียญสหรัฐ หรือประมาณสามล้านสี่แสนบาท โดยได้รับเลือกให้เป็นเยาวชนผู้นำทางด้านนวัตกรรม ซาราสนใจเรื่องพลังงานธรรมชาติตั้งแต่ 10 ขวบ เธอจึงเริ่มพัฒนาพลังงานทางเลือกจากสาหร่ายด้วยการสนับสนุนจากคุณพ่อคุณแม่ให้ทำการทดลองภายในห้องนอนของตัวเอง ได้เตียงนอนของเธอจึงเต็มไปด้วยหลอดทดลองและปีกเกอร์เพื่อเพาะเลี้ยงสาหร่าย นอกจากนี้ซารายังปรับตารางนอนของตัวเองให้สอดคล้องกับวงจรการรับแสงเพื่อการเจริญเติบโตของสาหร่ายเพื่อให้ง่ายต่อการศึกษาด้วย

ซาราทำการทดลองซ้ำแล้วซ้ำอีก จนในที่สุดก็ได้ “Super-producer” สาหร่ายที่ผ่านการคัดเลือกสายพันธุ์ ซึ่งให้ปริมาณน้ำมันสูงขึ้นถึง 300% กลายเป็นพลังงานชีวภาพที่ต้นทุนต่ำสามารถนำมาใช้เป็นเชื้อเพลิงทดแทนได้อย่างยั่งยืน จากการทดลองนี้ทำให้ซาราได้รับข้อเสนอให้เข้าเรียนที่ MIT ซึ่งเป็น

สุดยอดสถาบันทางเทคโนโลยีและวิศวกรรม เธอกล่าวไว้ว่า
“สังคมยังมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับงานทางด้านวิทยาศาสตร์
โดยมีภาพว่าต้องทำงานในห้องแล็บที่มีอุปกรณ์ทันสมัยครบครัน
แท้จริงแล้วความอยากรู้และความขยันหมั่นเพียรในการหาคำตอบ
ต่างหากที่เป็นคุณลักษณะที่จำเป็นของนักวิทยาศาสตร์”

คุณลักษณะด้านนักวิทยาศาสตร์

1. เด็กสนใจอ่าน หรืออยากให้ผู้ใหญ่อ่านหนังสือวิทยาศาสตร์ให้ฟังในเวลาว่าง
2. เด็กสนใจอยากรู้ว่าสิ่งต่างๆ ทำงานอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น และพยายามหาเหตุผลของเรื่องต่างๆ เช่น ทำไมฟ้าร้อง ทำไมดอกไม้บานตอนเช้า บันไดเลื่อนทำงานอย่างไร ฯลฯ
3. เด็กแสดงความสนใจวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์ หรือโปรเจกต์วิทยาศาสตร์ เช่น ติดตามรายการแข่งขันทางวิทยาศาสตร์ สารคดีทางวิทยาศาสตร์ หรือการค้นพบครั้งสำคัญด้านวิทยาศาสตร์
4. เด็กสนใจพูดคุย แสดงความคิดเห็น หรือวิเคราะห์ในหัวข้อเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์
5. เด็กใช้ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการควบคู่กับวิทยาศาสตร์ เช่น จินตนาการโครงสร้างภายในของมนุษย์ คิดวิธีทดลองเป็นภาพในหัว
6. เด็กยอมรับคำอธิบายที่เป็นเหตุเป็นผล ต้องการข้อเท็จจริง และไม่ชอบการด่วนสรุป
7. เด็กแสดงความกระตือรือร้นในการสืบค้นข้อมูลหรือทดลอง เพื่อหาคำอธิบายหรือข้อสรุปในสิ่งที่สงสัย
8. เด็กสนใจทำงานด้านวิทยาศาสตร์ อยากรับเป็นนักวิทยาศาสตร์ ชอบเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ และชอบค้นหาพูดคุยกับผู้ที่มีความสนใจด้านวิทยาศาสตร์
9. เด็กมักจำแนกประเภทให้สิ่งต่างๆ รอบตัวโดยกำหนดเกณฑ์ในการจัดประเภทที่เหมาะสม เช่น จัดของเล่นตามขนาด แบ่งตามลักษณะการเล่น แบ่งตามสี
10. เด็กช่างสังเกตและได้ข้อมูลอย่างละเอียด สามารถมองเห็นประเด็นหรือปัญหาที่ผู้อื่นมองข้าม
11. เด็กมองเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ เห็นความเชื่อมโยงของปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เช่น เมื่อเห็นเมฆมากก็เชื่อมโยงได้ว่าฝนกำลังจะตก
12. เด็กมุ่งมั่นอยากเรียนรู้ อยากหาคำตอบ อยากทดลอง แม้จะมีอุปสรรคหรือล้มเหลวก็ไม่ท้อถอย สามารถแก้ปัญหาได้โดยไม่ละความพยายาม

จำนวนข้อที่เลือก

ตอนที่ 3

100 เทคนิค

กิจกรรมครอบครัว

เพื่อค้นหาแววลูกรัก

กิจกรรมที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้โดยส่วนใหญ่ไม่ต้องการอุปกรณ์เฉพาะสามารถทำได้ในครอบครัว ไม่ได้แบ่งแยกเพศว่าเด็กผู้หญิงเล่นแบบนี้หรือเด็กผู้ชายต้องเล่นอีกแบบหนึ่ง แต่เป็นการเล่นเพื่อเปิดโลกการเรียนรู้ทักษะที่หลากหลาย ในกิจกรรมหนึ่งอาจต้องใช้หลายทักษะมาช่วยหรือเป็นการส่งเสริมหลายทักษะ เช่น กิจกรรมประดิษฐ์หุ่นมือ แม้จะเน้นสังเกตและส่งเสริมทักษะด้านศิลปะเป็นหลัก แต่ก็มีทักษะด้านภาษา และการแสดงผลมอยู่ด้วย

นอกจากนี้กิจกรรมที่แนะนำในหนังสือเล่มนี้ยังไม่ใช่กิจกรรมตรงตัวหมายความว่า หากคุณพ่อคุณแม่กำลังจะส่งเสริมลูกเป็นนักดนตรี กิจกรรมที่แนะนำก็ได้มีแค่สอนลูกเล่นเครื่องดนตรีเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับดนตรี ฝึกการใช้มือสำหรับการเล่นดนตรี สร้างการรับรู้ทางเสียงหรือสร้างสุนทรีย์ในการฟังดนตรี และโปรดจำไว้ว่าคุณพ่อคุณแม่ไม่จำเป็นต้องเป็นสุดยอดศิลปิน ก็ทำกิจกรรมศิลปะหรือกิจกรรมดนตรีกับลูกได้แน่นอนค่ะ

ในแต่ละกิจกรรมจะมีสัญลักษณ์บอกระดับของสิ่งต่อไปนี้

- **ระดับอายุของเด็ก** : กิจกรรมส่วนมากสามารถทำได้ตั้งแต่ก่อนวัยเรียน บางกิจกรรมเหมาะกับเด็กที่โตขึ้นมาหน่อย โดยจะแบ่งเป็นช่วงวัย ดังนี้

เด็กก่อนวัยเรียน

เด็กอายุ 6-9 ปี

เด็กอายุ 9 ปีขึ้นไป

- **ทักษะที่สังเกตหรือส่งเสริมได้จากกิจกรรมนี้** :

ทักษะ
ด้านวิทยาศาสตร์

ทักษะ
ด้านคณิตศาสตร์

ทักษะด้านการประดิษฐ์/
เทคโนโลยี

ทักษะด้านภาษา

ทักษะด้านศิลปะ

ทักษะด้านการแสดง

ทักษะด้านดนตรี

ทักษะด้านกีฬา

ทักษะด้านความเป็นผู้นำ/
สังคม

- **การเตรียมอุปกรณ์** : กิจกรรมส่วนมากที่แนะนำในหนังสือเล่มนี้จะสามารถทำได้ทั่วไปภายในบ้าน แต่บางกิจกรรมอาจมีอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องจัดหาหรือต้องซื้อเพิ่มเติม

วัสดุอุปกรณ์ทั่วไป
วัสดุเหลือใช้ หาได้ในบ้าน

วัสดุอุปกรณ์
หาซื้อง่าย

วัสดุอุปกรณ์เฉพาะ

- **ระดับความรู้/ทักษะ :** บางกิจกรรมผู้ปกครองสามารถร่วมทำกิจกรรมกับเด็กๆ ได้ โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีความรู้พื้นฐานใดๆ แต่บางกิจกรรม เช่น ต่อหุ่นยนต์ หรือถักโครเชต์ จะต้องใช้ความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน

Lv.1

ง่ายๆ ทำเองได้

Lv.2

ศึกษาได้เอง

Lv.3

ควรมีความรู้และ
ทักษะเฉพาะด้าน

กิจกรรมเสริมทักษะด้านการประดิษฐ์/เทคโนโลยี

เทคนิคที่ 1 : ซวนเล่นของเล่นที่มีกลไกหรือเคลื่อนไหวได้

ให้เด็กเล่นของเล่นที่สามารถเคลื่อนไหวได้ เพื่อให้เด็กเรียนรู้วิธีการหรือกลไกที่ทำให้สิ่งต่างๆ เคลื่อนไหว หมุน เคลื่อนที่ไปข้างหน้า ถอยหลัง หรือ ขยับไปมา หากเด็กอยากลองแกะหรือแยกชิ้นส่วนของเล่นแล้วประกอบใหม่ เพราะอยากรู้ว่าเป็นอย่างไร คุณพ่อคุณแม่อาจเป็นผู้ช่วยและปล่อยให้เขาได้เรียนรู้ และควรรหาของเล่นที่เป็นชุดเครื่องมือ อุปกรณ์ช่างมาให้เล่น ซึ่งไม่จำเป็นว่ากิจกรรมนี้จะเหมาะกับเด็กผู้ชายเท่านั้น เด็กผู้หญิงก็ควรมีโอกาสในการเล่นที่หลากหลายเพื่อค้นหาความสนใจและความชอบเช่นกัน สำหรับเด็กโตควรให้เล่นของเล่นที่มีการต่อวงจร หรือมีความซับซ้อนมากขึ้น เพื่อให้ท้าทายเหมาะสมกับวัย

กิจกรรมนำลง

- ▶ ขวนเล่นของเล่นที่เคลื่อนไหวได้
- ▶ ขวนเล่นของเล่นที่เป็นชุดเครื่องมือหรืออุปกรณ์ช่าง
- ▶ ขวนแกะหรือประกอบของเล่นเอง
- ▶ ขวนเล่นของเล่นที่ให้ทดลองต่อวงจรไฟฟ้าหรือแผงควบคุมอย่างง่าย

ระดับอายุ			
ทักษะ			
อุปกรณ์			
ระดับความรู้	Lv.2		

เทคนิคที่ 2 : ขวนสร้างแรงบันดาลใจ

แนะนำหนังสือที่เกี่ยวกับสิ่งประดิษฐ์สำคัญของโลกให้ลูก เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและเปิดโลกความรู้ นอกจากนี้ การดูรายการที่เป็นการแข่งขันสิ่งประดิษฐ์หรือการออกแบบก็จะช่วยให้เด็กเกิดไอเดียสร้างสรรค์ เด็กจะได้เรียนรู้หลักการทางวิทยาศาสตร์และคิดสร้างสรรค์ไปพร้อมๆ กัน เพราะสิ่งประดิษฐ์หลายอย่างไม่ต้องใช้เทคโนโลยีซับซ้อนแต่อย่างใด ก็สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาได้จริงและใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือลองสั่งเกตร้านขายของญี่ปุ่น ซึ่งเป็นเจ้าแห่งการดีไซน์ข้าวของเครื่องใช้ที่ช่วยแก้ไขปัญหาลึกๆ น้อยๆ ในชีวิตประจำวัน และตอบสนองความต้องการได้จริง ไปจนถึง

ตอนที่ 4

11 ข้อสงสัยที่คาใจ
คุณพ่อคุณแม่

ข้อ 1

หากลูกยังไม่แสดงความชอบหรือความสนใจต่อสิ่งใดๆ เลย จะทำอย่างไร

บางครั้งคุณพ่อคุณแม่ก็สงสัยว่าทำไมลูกถึงไม่พบ “สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ใช้” และยังไม่ปรากฏว่ามีความสามารถในด้านใดเด่นชัดเสียที แล้วอย่างนี้จะส่งเสริมทันเด็กคนอื่นหรือไม่

เด็กหลายคนแสดงความสนใจในแต่ละเรื่องแบบสั้นๆ ซึ่งในสายตาของผู้ใหญ่จะมองว่าเป็นความสนใจแบบสะเปะสะปะ จับทางไม่ถูก แต่นั่นก็เป็นวิธีที่เด็กๆ จะได้ทำความรู้จักแต่ละเรื่องแต่ละสาขาอย่างค่อยเป็นค่อยไป ข้อดีคือ เขาจะได้เรียนรู้สิ่งที่เขาชอบด้วยตัวเอง ซึ่งถ้าลูกของคุณพ่อคุณแม่อยู่ในระดับประถมศึกษาก็ยังไม่จำเป็นต้องกังวลจนเกินไป

มีเด็กหลายคนในช่วงประถมและอาจจะล่วงเลยไปถึงระดับมัธยมต้นที่ยังคงอยู่ในช่วงสำรวจตนเอง ซึ่งขึ้นอยู่กับหลายประเด็น ลองพิจารณาสิ่งเหล่านี้ที่ล้วนมีผลต่อการค้นพบศักยภาพและความชอบของตัวเองทั้งสิ้น

- บุคลิกลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เฉื่อยชา กระตือรือร้น
- การเลี้ยงดู เช่น ขาดการกระตุ้นหรือส่งเสริมให้ทำกิจกรรมหลากหลาย ขาดการสนับสนุนโอกาสในการสำรวจตัวเอง
- สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก เช่น ครูที่ให้ความสำคัญเพียงบางด้าน ครูที่จัดการเรียนรู้ที่ทำหาย หลากหลายสาขา

คำตอบ

ลูกของคุณพ่อคุณแม่อาจแสดงความสนใจในแต่ละเรื่องเพียงชั่วคราวและผิวเผิน หรือเรียกว่าระยะสำรวจ แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสิ่งเหล่านี้จะสูญเปล่า แม้ว่าความสนใจของลูกอาจไม่หนักแน่นและดีเลิศ แต่สิ่งที่แทรกเข้าไปท่ามกลางความสนใจที่หลากหลายก็คือ การได้สำรวจตนเองในฐานะผู้เรียนรู้ที่กระฉับกระเฉงและกระตือรือร้น

การจะค้นพบความสนใจของพวกเขา เด็กๆ ต้องการโอกาสในการสำรวจโลกและลองทำกิจกรรมที่หลากหลาย อย่างการพาเขาไปพิพิธภัณฑ์ งานเทศกาล ห้องสมุด สถานที่ทางธรรมชาติ หรือไปชมการแสดง อนุญาตให้เขาเลือกทำกิจกรรมหรือลองสมัครเรียนคอร์สสั้นๆ

คุณพ่อคุณแม่สามารถชักชวนให้ลูกของท่านทำกิจกรรมจาก 100 เทคนิคกิจกรรมครอบครัวเพื่อค้นหาแวลลูกรักในตอนที่ 3 ของเล่มนี้ได้ โดยเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัยและความพร้อมของเขา เน้นให้เขามีส่วนร่วมในการเลือกกิจกรรมและลงมือตั้งแต่การเตรียมอุปกรณ์ ที่สำคัญคือต้องชื่นชมผลงานพร้อมทั้งให้เขาหาแนวทางพัฒนาผลงานของตนหรือมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง ในบรรยากาศที่เน้นความสุข เป็นธรรมชาติ ไม่รีบเร่ง ไม่กดดัน โดยในหนึ่งสัปดาห์อาจจะเลือกเพียง 1-2 กิจกรรมมาทำในวันเสาร์อาทิตย์ แต่บางกิจกรรมที่ไม่ได้ยุ่งยากก็อาจทำทุกวัน เช่น การอ่านหนังสือก่อนนอน

ถ้าลูกไม่สนใจหรือไม่อยากทำกิจกรรมอะไรเลย ทั้งยังบ่นว่าน่าเบื่อจัง ไม่มีอะไรทำเลย ทั้งที่บ้านมีหนังสือหลากหลายประเภทและของเล่น หรือต่อต้านการทำกิจกรรมต่างๆ คุณพ่อคุณแม่อาจลองยื่นข้อเสนอสัก 2-3 ตัวเลือก และยืนยันว่าลูกต้องเลือก 1 อย่าง การเริ่มจากจุดเล็กๆ เช่น 1 หรือ 2 กิจกรรมในช่วงสั้นๆ จะเป็นการเปิดโอกาสให้เขาได้เรียนรู้ว่ามีอะไรที่น่าสนใจน่าทำอีกเยอะ และต่อไปเขาจะอยากลองทำกิจกรรมอื่นเพิ่มเอง